

De ontginnings- en kalksector & de circulaire economie

Circulaire economie bij Fediex

Fediex maakt deel uit van de circulaire economie door de grondstoffen op een duurzame manier te ontginnen en het afval te beperken. Ze worden verdeeld in de nabije omgeving, maar ook gebruikt en geherwaardeerd aan het einde van elke levenscyclus.

Tijdens de drie grote stappen in de ontginnings- en kalkactiviteit wordt er rekening gehouden met deze bezorgdheden:

- de productie
- de consumptie
- de herwaardering

3 SYNERGIE TUSSEN DE INDUSTRIËLE ACTIVITEIT EN DE BIODIVERSITEIT

Hoewel de opening van een groeve onvermijdelijk de topografie en het gebruik van de grond sterk verstoort, kan haar ontginning ook verschillende biotopen creëren met een grote biologische waarde. Denk aan zeldzaam geworden omgevingen in onze moderne landschappen, zoals steile hellingen, rots- en zandvlakten voor roofvogels en oeverwaluven of stortpuin voor reptielen, enz. De groeven zijn echte voorlopers. Ze zijn altijd al betrokken geweest bij de aanwezige biodiversiteit op hun sites. Vervolgens is er een omkaderd beheer van de biodiversiteit opgezet via het Europese project Life in Quarries, waar Fedix de aanzet toe heeft gegeven. Bedreigde soorten, zoals de rugstreeppad, konden worden

gered, dankzij de beschermings- en herintegratieacties opgezet in de groeven.

Er is vandaag geen twijfel meer mogelijk over de voordelen van deze aanpak en de compatibiliteit tussen ontginning en milieu. Hoewel de Belgische groeven – al – ware oases van biodiversiteit kunnen zijn tijdens hun ontginningsfase, bieden ze ook heel wat ecosystemische diensten. Dat zijn andere diensten dan de producten van de ontgonnen materialen leveren aan de maatschappij en ook de fantastische levensbekkens na de herwaardering van de sites (zie punt 5).

1 SOCIALE VERANKERING: DIALOOG EN PARTNERSCHAPPEN

De circulaire filosofie van de ontginnings- en kalksector moet als een geheel worden beschouwd, namelijk transversaal, coherent en geïntegreerd met alle directe en indirecte belanghebbenden in de wereld van de ontginning en de transformatie van haar producten. Dit model krijgt concrete vorm, dankzij het initiatief van de sector om vrijwillige engagementen aan te gaan via charters en overeenkomsten die een permanente en constructieve dialoog aanmoedigen tussen de ontginningssector en de spelers die er direct en indirect mee zijn verbonden.

Wetende dat de ontginning van mineralen duurzaam en respectvol moet zijn tegenover haar omgeving en nog meer circulair moet werken, kan de sector ook zijn natuurlijke gesprekspartners beter leren kennen en in dialoog treden. Dat is essentieel om potentiële conflicten te voorkomen.

Als woordvoerder van deze onmisbare sector voor de maatschappij, spreekt Fedix ook de bevoegde overheden aan om de lokale economie zo goed mogelijk te ondersteunen, maar ook haar leden te informeren en te begeleiden bij hun industriële activiteiten.

2 EEN DOORDACHTTE ONTGINNING, INGEBED IN HET LOKALE WEEFSEL

De ontginnings- en kalksector wil de natuurlijke grondstoffen en beschikbare voorraden duurzaam beheren. Aangezien de sector een niet-hernieuwbare grondstof ontgint, zet de sector al verschillende jaren zijn inspanningen verder om betere industriële technieken te gebruiken voor een optimale ontginning van de verschillende lagen, zonder de grondstoffen te verspillen. Dankzij deze expertise kunnen de industriële sites samenleven met de buurtbewoners door eventuele hinder te voorkomen en zich zo in het lokale weefsel in te bedden. De circulaire integratie is het resultaat van de ingevoerde industriële synergiën door de sector en samen met andere sectoren.

De geschiedenis van de groeven is intrinsiek verbonden met de geschiedenis van België en heeft sterk bijgedragen aan zijn internationale uitstraling. De rijkdom van de Belgische ondergrond is wereldwijd gekend! Via een jaarlijkse huldiging van het beroep in de folklore van bepaalde oude "groeve-steden" of bezoeken aan de sites door het grote publiek of scholen, vervult de ontginningssector een pedagogische, identitaire en verbindende rol rond een belangrijk onderdeel van onze culturele en economische activiteit.

4 EEN INTELLIGENT GEBRUIK VAN DE GRONDSTOFFEN

Van piramiden tot middeleeuwse kerken en Romeinse wegen, het duurzame karakter van steen is overduidelijk. Naast het esthetische aspect en de technische kenmerken, kan ze dankzij haar hoge weerstand en duurzaamheid een ongeëvenaarde bijdrage leveren in haar toepassingsgebieden. De ontginning en gebruik hebben doorheen de geschiedenis talrijke maatschappelijke behoeften beantwoord.

De ontginningssector onderscheidt zich door zijn sterke territoriale verankering, gekenmerkt door korte afstanden tussen de ontginningsites, de plaats van verwerking, van transformatie en van gebruik. De sector is gekenmerkt door een dynamiek met korte ketens en nabijheid wat bijdraagt tot een rationalisering van de vervoermiddelen. De uiterst rijke en gevarieerde Belgische ondergrond biedt een grote verscheidenheid aan producten en draagt zo bij tot ons dagelijks wooncomfort.

5 VERSCHILLENDE VORMEN VAN HERWAARDERING

Vandaag wordt afval een grondstof. De noodzaak om meer circulair te handelen, is meer dan een semantische verandering. Het is een echte paradigmaverschuiving. Hoewel de band tussen natuurlijk en gerecycleerd aggregaat voor de hand lijkt te liggen, moet de complementariteit tussen beide meer worden aangemoedigd en ontwikkeld, door zich te baseren op hun respectievelijke bijdragen.

De herwaardering van de grondstoffen aan het einde van hun leven is een grote uitdaging. Daarom is er een aangepaste herwaardering voorzien voor de sites zelf vanaf de aanvraag van een ontginningsvergunning. Dankzij dit herstel, kunnen de sites na afloop van de ontginningsactiviteit nieuwe functies vervullen door ze te herbestemmen als landbouwzone en bosgebied of de biodiversiteit te bevorderen.

De nagestreefde herwaardering door de sector vindt op verschillende niveaus plaats. De natuur krijgt terug wat haar is ontnomen. Dat maakt de kring weer rond.

WAAROM DEZE BROCHURE?

De sector heeft al meerdere jaren geleden de beperkingen vastgesteld van het lineaire systeem en heeft dus geanticipeerd op de uitdagingen omwille van de specificiteit van de ontgonnen materialen.

Fediex wil steeds nieuwe oplossingen vinden om aan de top te blijven op economisch, ecologisch en maatschappelijk vlak. Daarom wil Fediex de initiatieven van haar leden in het kader van de circulaire economie in de verf zetten en hen aanmoedigen zo verder te doen voor een duurzame en respectvolle toekomst voor iedereen.

ENKELE CIJFERS

De afgelopen jaren is er meer dan 60 miljoen ton aggregaten geproduceerd in België (waarvan bijna 90% door de leden van Fediex). Met 22 miljoen ton gerecycleerde aggregaten door de recyclagecentra is België koploper in Europa wat betreft het gebruik van gerecycleerde aggregaten.

Wat het vervoer betreft, gebeurt bijna 80% via de weg, 18% over het water en de rest per spoor.

De talrijke opgezette circulaire initiatieven in de sector verbeteren zijn impact op de maatschappij. Dat blijkt uit de afgesloten vrijwillige overeenkomsten, de optimale ontginning van de verschillende lagen en de valorisatie van alle lagen of de wil van de bedrijven in de ontginnings- en kalksector om de verschillende aanwezige dier- en plantensoorten op de ontginningsites te beschermen en de toekomstige herwaardering van de site voor te bereiden na afloop van de ontginningsactiviteit. Bewust van zijn verantwoordelijkheden en de urgentie van de uitdagingen van vandaag en morgen, wil de ontginnings- en kalksector zijn voortdurende verbeteracties verderzetten.

Het is ook een goede gelegenheid om te tonen in welke mate de sector bijdraagt aan de verschillende Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN (Sustainable Development Goals (SDG's)). De initiatieven voor een duurzame consumptie en productie, de bescherming en het herstel van ecosystemen op het vaste land of de ondersteuning van vrijwillige initiatieven via partnerschappen getuigen inderdaad van zeer sterke banden tussen de verschillende pijlers van het kringloopmodel van de ontginnings- en kalkindustrie en de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN.

Voor meer info over de verschillende manieren waarop Fediex zich inzet voor de circulaire economie, **scan de QR-code** hiernaast en bekijk onze korte video's en talrijke getuigenissen op onze website!

FÉDÉRATION DES INDUSTRIES EXTRACTIVES DE BELGIQUE
VERBOD VAN ONTGINNINGSBEDRIJVEN IN BELGIË

Rue Edouard Belin, 7 | B-1435 Mont-Saint-Guilbert | +32 (0)2 511 61 73 | info@fediex.be
www.fediex.be